

Πατρική Διδασκαλία - Ένα αξεπέραστο μνημείο ραγιαδισμού των «εθνομαρτύρων» ιεραρχών της Εκκλησίας

✘ Το 1798 εκδίδεται από το σουλτανοπατριαρχικό τυπογραφείο η «Πατρική Διδασκαλία» (πρωτότυπος τίτλος: «Διδασκαλία Πατρική»), ένα εμετικό τουρκόφιλο έντυπο, αντάξιο του Πατριαρχείου, που επιτίθεται εναντίον των ιδεών της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας και ουσιαστικά κατά των ιδεών του Ρήγα. Πρόκειται για ένα από τα πολλά έντυπα που εκδιδόταν από το Πατριαρχείο και τους παρατρεχάμενούς του, στην προσπάθεια των τουρκοϋπαλλήλων να διατηρήσουν τον ραγιαδισμό.

Ως συγγραφέας του αναφέρεται ο ετοιμοθάνατος πατριάρχης Ιεροσολύμων Άνθιμος, αλλά πολλοί ιστορικοί πιστεύουν πως ήταν ο Γρηγόριος ο Ε΄ αυτός που το συνέταξε (κατ' άλλους, αποτελεί «πόνημα» του Αθανάσιου Πάριου, «άγιου» της Ορθόδοξης Εκκλησίας).

Το Πατριαρχείο δεν είχε τυπογραφικό πιεστήριο από την εποχή της πατριαρχίας του Κύριλλου Λούκαρη, στις αρχές του δέκατου εβδόμου αιώνα. Το γεγονός ότι μπόρεσε να επανασυγκροτηθεί, εκείνη ακριβώς την εποχή και με την έγκριση των οθωμανικών αρχών, τυπογραφείο υπό τον άμεσο έλεγχο του Πατριαρχείου ήταν ενδεικτικό της πιεστικής ανάγκης πού ένιωθαν τόσο ή Εκκλησία όσο και ή Πύλη να καταπολεμήσουν τα ρεύματα των νέων Ιδεών, πού διαδίδονταν μέσω των εκδόσεων των τυπογραφείων της διασποράς και ιδιαίτερα εκείνων της Βενετίας και της Βιέννης. Η «Διδασκαλία Πατρική» προειδοποιούσε αυστηρά για «τας νεοφανείς ελπίδας της Ελευθερίας», τις οποίες ο συγγραφέας θεωρούσε ως «νεοφανή και έντεχνον παγίδα», το τελευταίο τέχνασμα το οποίο «εμεθοδεύθη» «ο πρώτος αποστάτης Διάβολος» για να παραπλανήσει τους ευσεβείς. Ως αντίδοτο στην επώδυνη φωνή της ελευθερίας, ο συγγραφέας συμβούλευε υποταγή στην «ισχυράν βασιλείαν των Οθωμανών», ή οποία ήταν το δώρο του Θεού προς τους ορθόδοξους χριστιανούς, σταλμένο για να τους προστατεύει από τις αιρέσεις. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, ή Οθωμανική Αυτοκρατορία είχε δημιουργηθεί από τον Θεό εκ του μηδενός, σε μια εποχή πού ή χριστιανική

ρωμαϊκή αυτοκρατορία άρχισε να «χωλαίνει εις τα της ορθοδόξου πίστεως φρονήματα», με σκοπό να «είναι εις μεν τους Δυτικούς ωςάν ένας χαλινός, εις δε τους Ανατολικούς ημάς πρόξενος σωτηρίας».

Οι πραγματικοί ορθόδοξοι χριστιανοί, κατά συνέπεια, όφειλαν να υποταχθούν με ευγνωμοσύνη στους θεόσταλτους αφέντες τους και να ξεχάσουν κάθε μάταιη συζήτηση για απατηλές ελευθερίες πάνω σ' αυτή τη γη. Το «*νυν θρυλούμενον σύστημα της ελευθερίας*», πού είχε εμφανισθεί στις χώρες της Δύσης εκείνη την εποχή, αντέβαινε προς «*τα ρητά της θείας Γραφής και των Αγίων Αποστόλων, οπού μας προστάζουν να υποτασσόμεθα εις τας υπερέχουσας αρχάς*». Δεν αντιπροσώπευε παρά αναρχία και «*ακαταστασία*», οπού «*το καθ' αυτό σκοπούμενον ταύτης της ελευθερίας μία μισητή ολιγαρχία και τυραννία, ως εκ της πείρας φαίνεται*». Ο υπαινιγμός σε σχέση με τις πολιτικές περιπέτειες της Γαλλικής Επανάστασης ήταν σαφής σ' αυτές τις τελευταίες προειδοποιήσεις.

Όταν ο Κοραής (που απάντησε στην «*Διδασκαλία Πατρική*» με το φυλλάδιό του «*Αδελφική Διδασκαλία*») έμαθε αργότερα τον θάνατο του πατριάρχη Γρηγορίου του Ε', αναφώνησε: «*Τώρα ο Σουλτάνος σκοτώνει και τους φίλους του;*». Κι ο Άνθιμος όμως δεν απόλαυσε για πολύ την εύνοια του Σουλτάνου, καθώς τον καθαίρεσε με φερμάνι, χαρακτηρίζοντάς τον ως «*κακότροπο, ραδιούργο, φιλοχρήματο και αρχομανή που καταβρόχθιζε τα χρήματα που του έστελναν οι Έλληνες του εξωτερικού, για την παιδεία των Ελληνοπαίδων*». Αξίζει δε να σημειωθεί, πως ο συγκεκριμένος πατριάρχης Άνθιμος είχε εκδώσει και διέθετε σε κάθε ενδιαφερόμενο, ορθόδοξα (δηλαδή καλά) «*συγχωροχάρτια*», ήδη από το έτος 1789.

Θα πρέπει να προειδοποιήσουμε πως τα αποσπάσματα που παρέχονται παρακάτω δεν είναι κατάλληλα για Έλληνες, καθώς σ' αυτούς παρατηρούνται συμπτώματα ναυτίας, εμετού, αηδίας, σιχασιάς, αεισιχτηρισμού και φασκελώματος προς την ανατολή. Αντίθετα, είναι απολύτως κατάλληλα και εύπεπτα για «*Ρωμιούς*» ορθόδοξους χριστιανούς, για τους οποίους άλλωστε αποτελούν φυσική τροφή.

Ακολουθούν ενδεικτικά αποσπάσματα (με ανάλογο σχολιασμό) ...

Οι νέες ιδέες περί ελευθερίας και ανεξαρτησίας είναι του Διαβόλου και αντιβαίνουν τα ρητά του ευαγγελίου, ενώ οι πιστοί πρέπει να έχουν υπομονή εδώ και ελπίδα για την άλλη ζωή...

«*Καθώς και εις τον τρέχοντα αιώνα δοκιμάζει ο πονηρός (ο Διάβολος που κατονομάζεται σε*

προηγούμενη παράγραφο) με νεοφανείς τρόπους πολιτείας και διοικήσεως τάχα αιρετωτέρας και ωφελιμοτέρας, η οποία αντιβαίνει εις τα αληθή κρίματα του Θεού και εις την χριστιανικήν ευαγγελικήν ζωήν, η οποία είναι περιορισμένη και νενομοθετημένη με εντολάς και νόμους, τόσον πολιτικούς όσο και πνευματικούς, όπου ποδηγετούσι τους πιστούς δια να περνώσι τον ολίγον καιρόν της παρούσης ζωής με υπομονήν εις τας θλίψεις και ελπίδα, όχι ενταύθα αλλά εις τη μέλλουσαν ζωήν».

Θαυμάστε την Οθωμανική Αυτοκρατορία που την έφτιαξε ο Γιαχβέ από το μηδέν για να προφυλάξει την πίστη των χριστιανών.

«Ιδέτε λαμπρότατα τι οικονόμησεν ο άπειρος εν ελέει και πάνσοφος ημών Κύριος, διά να φυλάξη και αύθις αλώβητον την αγίαν και ορθόδοξον πίστιν ημών των ευσεβών και να σώσει τους πάντας· ήγειρεν εκ του μηδενός την ισχυράν αυτήν βασιλείαν των Όθωμανών αντί της των Ρωμαίων ημών βασιλείας, η οποία είχεν αρχίσει τρόπον τινά να χωλαίνει εις τα της ορθοδόξου πίστεως φρονήματα».

Ο Θεός έφερε τους Οθωμανούς επειδή είμαστε οι εκλεκτοί και έτσι θα σωθούμε.

«Και ύψωσε την βασιλείαν αύτη των Οθωμανών περισσότερο από κάθε άλλην διά να αποδείξει αναμφιβόλως ότι θείω εγένετο βουλήματι και όχι με δύναμιν των ανθρώπων, και να πιστοποιήσει πάντας τους πιστούς ότι με αυτόν τον τρόπον ευδόκησε να οικονομήση μέγα μυστήριο, την σωτηρίαν δηλαδή εις τους εκλεκτούς των λαών».

[Σημείωση: Τον Παλαιολόγο και τους συμπολεμιστές του γιατί δεν τους ενημέρωσε κανείς πως πολεμώντας τον Μωάμεθ πολεμούσαν τον ίδιο τον Θεό; Γιατί αυτοί νόμιζαν πως πολεμούσαν τους Τούρκους. Αντίχριστε Παλαιολόγε...]

Η τουρκική σκλαβιά είναι «πρόξενος της σωτηρίας μας».

«Κατέστησε λοιπόν εφ' ημάς ο παντοδύναμος Κύριος αυτήν την υψηλήν βασιλείαν διά να είναι εις μεν τους Δυτικούς ωσάν ένας χαλινός, εις δε τους Ανατολικούς ημάς, πρόξενος σωτηρίας».

Η ελευθερία είναι εφεύρεση του Διαβόλου αυτού του αιώνα και αποτελεί φαρμάκι ολέθριο.

«Ο πρώτος αποστάτης, ο Διάβολος (...) εμεθοδεύη εις τον τρέχοντα αιώνα μία άλλη πονηρίαν και απάτην ξεχωριστήν, δηλαδή το νυν θρυλούμενον σύστημα της ελευθερίας· το οποίον κατ'επιφάνειαν φαίνεται τάχα καλόν (...) υπάρχει όμως ένα δέλεαρ του διαβόλου και φαρμάκι ολέθριον, διά να κατακρημνίσει τους λαούς εις την απώλειαν και εις την ακταστασίαν».

Εσείς όμως χριστιανοί, ακολουθώντας το παράδειγμα των οσφυοκαμπτών και τουρκόδουλων πατριαρχών σας, κλείστε τα αυτιά σας στην ελευθερία (μη χάσουμε κι εμείς τη δουλειά μας, μέρες κρίσης πού 'ρχονται).

«Αδελφοί, μην πλανηθήτε εκ της σωτηρίας οδού (...) αλλά κλείσατε τα αυτιά σας και μη δώσετε καμίαν ακρόασιν εις ταύτας τας νεοφανείς ελπίδας της ελευθερίας».

Η ελευθερία είναι κατά των κηρυγμάτων των Αποστόλων και της Αγίας Γραφής. Όσο πιο θλιμμένοι είστε τόσο καλύτερα.

«Από τα έθνη οπού εδέχθησαν αυτάς (δηλ. τις ιδέες της ελευθερίας) να γνωρίσωμεν, κοντά οπού είναι εναντίαι εις τα ρητά της θείας γραφής και των Αγίων Αποστόλων, οπού μας προστάζουν να υποτασσώμεθα εις τας υπερεχούσας αρχάς, όχι μόνον τας επιεικείς αλλά και σκολιάς, διά να έχωμεν θλίψιν εις αυτόν τον κόσμον».

Χριστιανοί σημαίνει στον Τούρκο υποταγμένοι (με ρυθμό).

«Απατηλαί είναι, αδελφοί χριστιανοί, αι διδασκαλίας των νέων αυτών ελευθέρων· και προσέχετε, φυλάξατε στερεάν την πατροπαράδοτον σας πίστην και ως οπαδοί του Ιησού Χριστού απαρασάλευτον την υποταγήν εις την πολιτικήν διοίκησιν, οπού σας χαρίζει όσα αναγκαία μόνον εις την παρούσαν ζωήν και το τιμιώτερον απ' όλα, οπού δεν προξενεί κανένα εμπόδιον ή βλάβη εις την ψυχικήν σας σωτηρίαν».

Όποιος μιλάει για ελευθερία θα πάει στην Κόλαση (ενώ αν σκύβετε στον Τούρκο, ειδικά αν αυτός βρίσκεται όπισθέν σας, θα σώσετε την ψυχή σας).

«Όχι Χριστιανοί! Ας μην χάσωμεν διά μίαν ψευδήν και ανύπαρκτον τάχα ελευθερία του παρόντος βίου, τας αμαραντίνους στεφάνους της αιωνίας μακαριότητος».

Αγαπάς την ελευθερία; Αγαπάς τον Διάβολο.

Αγαπάς τον Σουλτάνο; Αγαπάς τον Θεό.

«Ας μην ακροασθώμεν ολοτελώς, διά να καταισχύνωμεν απαρηγόρητα τον διάβολον και να απολαύσωμεν τα αγαθά εκείνα οπού ο Θεός ητοίμασε απ' αιώνος διά εκείνους οπού τον αγαπούν. Ενδυναμούσθε λοιπόν αδελφοί εν Κυρίω και εν τω πλήθει της ισχύος αυτού ενδύσασθε την πανοπλίαν του Θεού, διά να ημπορέσετε να αντισταθείτε εις τας μεθοδεύσεις του διαβόλου».

Ακολουθεί ολόκληρο το «πατριωτικό» κι «εθνεγερτικό» διάγγελμα του πατριάρχη:

Άνθιμος ελέω Θεού πατριάρχης τής Αγίας Πόλεως Ιερουσαλήμ και πάσης Παλαιστίνης

Τρία αίτια με παρεκίνησαν ομόπιστοί μου αδελφοί και τέκνα τής εκκλησίας τού Χριστού, διά να τυπώσω την παρούσαν Διδασκαλίαν προς ωφέλειαν τών αναγιγνωσκόντων αδελφών χριστιανών.

A. Η εντολή τού Κυρίου μας οπού προστάζει καθείς οπού έλαβε χάρισμα από τον Θεόν να το μεταχειρίζεται εις την ωφέλειαν τών αδελφών του, διά να μην καταδικασθή, ως ο πονηρός δούλος εκείνος ο κρύψας τον τάλαντον.

B. Επειδή ευρέθην κατά θείαν οικονομίαν κι έλεος υπηρέτης και προστάτης επί τού αγιωτάτου αποστολικού και πατριαρχικού θρόνου τών Ιεροσολύμων, οπού βοηθείται κι ελεείται από όλους τούς χριστιανούς τής οικουμένης, εις τας σωματικές κι αναγκαίας χρείας του, δεν μοι το εσυγχώρησεν η συνείδησις να σιωπήσω, αλλά να ωφελήσω τούς πάντας αδελφούς ομοπίστους μου χριστιανούς πνευματικώς, καθώς εκείνοι μετά προθυμίας βοηθούσι σωματικώς. Ωσάν οπού η χριστιανική πίστις εξ αρχής από Ιερουσαλήμ εκηρύχθη εις όλον τον κόσμον, καθώς είναι γεγραμμένον, εκ Σιών εξελεύσεται νόμος και λόγος Κυρίου εξ Ιερουσαλήμ.

Γ. Επειδή έφθασα εις τέτοιον γήρας οπού πλέον εις κάθε στιγμήν προσμένω την ώραν τού θανάτου, διά να αφήσω ως μίαν εντολήν και παραγγελίαν εις τούς πιστούς κι ορθοδόξους λαούς, προλαμβάνω να διακηρύξω εις τα καρδίας πάντων με συντομίαν, τούς ορθούς στοχασμούς τής πίστεώς μας και την απάτην και την πλάνην τού Διαβόλου, οπού καθ' εκάστην γενεάν και γενεάν αδιαλείπτως αγωνίζεται να πλαιά, ει δυνατόν και τούς εκλεκτούς, διά να τούς κριμνίξη από την ορθότητα τών δογμάτων και να τούς υποσκελίξη με απάτας και πλάνας, καθώς και εις τον τρέχοντα αιώνα δοκιμάζει ο πονηρός με νεοφανείς τρόπους πολιτείας και διοικήσεως, τάχα αιρετωτέρας κι ωφελιμωτέρας, η οποία αντιβαίνει εις τα αληθή κρίματα τού Θεού και εις την χριστιανικήν ευαγγελικήν ζωήν, η οποία είναι περιορισμένη και νενομοθετημένη με εντολάς και νόμους, τόσον πολιτικούς, όσον και πνευματικούς, οπού ποδηγετούσι τούς πιστούς διά να απερνώσι τον ολίγον καιρόν τής παρούσης

ζωής με υπομονήν εις τας θλίψεις και ελπίδα, όχι ενταύθα, αλλά εις την μέλλουσαν ζωήν. Διά τούτο προτρέπομεν τούς πάντας ευχόμενοι πατρικώς να υποδεχθήτε με ζήλον τας ολίγας ταύτας νουθεσίας και να αποσκιβαλίζητε κάθε εναντίον, φανερώς κι αφανώς, οπού απαντάτε εις την θεωρίαν τών κριμάτων τού Θεού, διά να μην υποσκελισθήτε και παραπέσητε εις βάραθρα κακίας και απωλείας και υστερηθήτε εκείνης τής αγήρω μακαριότητος, ης γένοιτο πάντας ημάς, κατά την τού Κυρίου απόφασιν. Βλέπετε ουν αδελφοί μη παλνηθήτε, πολλοί γαρ ελεύσονται εν ταις εσχάταις ημέραις, μη γινώσκοντες μήτε αλέγουσι, μήτε περί τίνων διαβεβαιούνται εις απάτην τών απλουστέρων και προσέχετε.

ΠΕΡΙ ΚΡΙΜΑΤΩΝ ΘΕΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΙΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΛΕΚΤΟΥΣ

Από τα λογικά κι αυτεξούσια κτίσματα τού Θεού, ο Διάβολος κι ο άνθρωπος εφάνησαν αποστάται προς τον Θεόν δι' ο και κατεδικάσθησαν κατά την ακατάληπτον και ανείκαστον τού Θεού δικαιοσύνην κι ο μεν Διάβολος κατεδικάσθη αιωνίως εις τα υποχθόνια διότι ήμαρτε με έπαρσιν και αψηφησίαν εις την θείαν μεγαλειότητα και ηθέλησε να στήση τον θρόνον του υπεράνω τών ουρανών και φαντασθείς υψηλά, κατεδικάσθη εις τα υποχθόνια. Ο δε άνθρωπος δεν κατεδικάσθη αιωνίως ωσάν οπού απατήθη από αυτόν τον Διάβολον εις το να φαντασθή ισοθειάν, αλλά εξώσθη τής μακαρίας ζωής τού Παραδείσου προς καιρόν, διορισθείς εις την παρούσαν ζωήν να τρώγη τον άρτον του με ιδρώτας, να απαντά ακάνθας και τριβόλους, θλίψεις, δυστυχίας, τυραννίας, βάσανα, δάκρυα, ασθενείας, διωγμούς, συκοφαντίας κι όσα τοιαύτα πικρά και λυπηρά, προσωρινά όμως ταύτα πάντα, επειδή ο Θεός τη αφάτω αυτού ευσπλαχνία απεφάσισε τον άνθρωπον να αποθνήσκη και διαλυόμενος εις τα εξ ων συνετέθη κατά την αυτού απόφασιν να ημπορε΄ση με καιρόν να αποκτήση πάλιν τον Παράδεισον κι αφ' ου γυμνασθή καλώς εις την παρούσαν ζωήν και δοκιμασθή με τούς πειρασμούς ως χρυσός εν χωνευτηρίω, να καταξιωθή πάλιν τής μακαρίας εκείνης ζωής και να εντρυφά με χαράν και ευφροσύνην αιώνιον. Διά τούτο, όσοι είχαν εις τα ψυχάς των ριζομένην αυτήν τού Θεού την δικαίαν απόφασιν, εγνώριζαν την οικονομίαν τής εξωρίας ταύτης από τον Παράδεισον, άνδρες και γυναίκες, από Αδάμ μέχρι τών εσχάτων, εδόξαζαν τον Θεόν και με όλον οπού

ήσαν εξόριστοι με πικρίας και βάσανα, ευχαριστούντο και έτρεχαν διά πυρός και ύδατος, υπομένοντες τας θλίψεις τής παρούσης ζωής και ελπίζοντες να αποκατασταθούν εις την μέλλουσαν και μακαρίαν ζωήν τού Παραδείσου. Επειδή όμως ο πισών αυτός εωσφόρος Διάβολος εφθόνησε την τού Θεού περί ημάς τοσαύτην και τοιαύτην φιλανθρωπίαν, ως φύσει μετά την πτώσιν του πονηρός, απεκαταστάθη μισάνθρωπος και δεν έλειψε πάλιν από τού να παρακινή αδιαλείπτως τον άνθρωπον, πότε εις μίαν πλάνην, πότε εις άλλην ατοπίαν. Διά τούτον απέστειλεν ο Θεός, κατά καιρούς, προφήτες θεοπνεύστους και δικαίους, διά να οδηγούν τούς ανθρώπους, να τούς διδάσκουν και να τούς παρηγορούν να υπομένωσι μετ' ευχαριστίας τας θλίψεις τής παρούσης ζωής διά να αξιωθούν εκείνης τής μελλούσης τας ανεκδιηγήτους χαράς.

Ο δε φιλανθρωπότατος αυτός πλάστης, βλέπων τυραννούμενον τοιούτης λογής υπό τού Διαβόλου το γένος τών ανθρώπων, διά να ταχύνη και να ευκολύνη την σωτηρίαν των, ευδόκησε να στείλει τον μονογενή του υιόν, ο οποίος και κλίνας ουρανούς κατήλθεν επί γης, ανέπλασε την ανθρωπότητα αναγεννήσας δι' ύδατος και πνεύματος και δους εαυτόν τύπον και υπογραμμόν πάσι προς σωτηρίαν, ανέβη όθεν εκ ενωρίσθη ολοτελώς, εκτελέσας το υπέρ λόγον τής τού σαρκός του οικονομίας μυστήριον. Ποιός αδελφός χριστιανός να μη θαυμάση την τοιαύτην περί ημάς τού Θεού συγκατάβασιν; Ποιός να μη λάβη διά παράδειγμα εις την παρούσαν ζωήν αυτόν τον ίσιον τον Θεόν, βλέπωντάς τον πεινώντα και διψώντα, εν θλίψει, εν στενοχωρία, εν διωγμοίς; Αυτή βέβαια είναι εις τον παρόντα βίον η ζωή τού αληθούς χριστιανού αν θέλη να αξιωθεή τής τών ουρανών βασιλείας.

Αλλ' ο Διάβολος οπού περιέρχεται πάντοτε ως λέων ωρυόμενος. Αυτός οπού εξ αρχής επλάνησε τούς πρωτοπλάστους και δεν απολείπει πάντοτε από τού να σπείρη ζιζάνια, επεχειρίσθη να τούς αποσπάση πάλιν τής θείας αγάπης και με κάθε τρόπον να φέρη δυσκολίαν και εμπόδια εις την σωτηρίαν των. Και δη ουν κατ' αρχάς ήγειρε τούς διώκτας να παιδεύουν με διάφορα κολαστήρια τούς αποστόλους, τούς χριστιανούς, με διωγμούς, με θανάτους πικρούς, με δημεύσεις τών υπαρχόντων αυτών και με εξορίας, αλλά ταύτα πάντα ο δρασσόμενος τούς σοφούς εν τη πανουργία αυτών, κατέστησε πρόξενα μεγάλης σωτηρίας, ενεδυνάμωσε τούς χριστιανούς να υποφέρωσι τα δεινά ταύτα και να

ομολογήσωσιν έμπροσθεν τών διωκτών την ομολογίαν τής πίστεώς των, καταισχύνοντες αυτούς τε και τον πονηρόν Διάβολον οπού τούς εκινούσε και κανένα τη αληθεία από τα ανθρώπινα, πλούτον, δόξαν, τιμάς, κτήματα και υπάρχοντα και αυτήν σχεδόν την ιδίαν την ζωήν, δεν επροτίμησαν από την εις τον Χριστόν πίστιν των.

Δεύτερον, επειδή έγνω ο πονηρός ότι εκ τών βασανιστηρίων και κολαστηρίων, όχι μόνομ δεν εκέρδησε τον σκοπόν του, αλλά και μάρτυρας απέδειξε μυριάδας πολλάς πιστών, μετεχειρίσθη άλλον τρόπον πονηρίας. Ενέσπειρε ζιζάνια αιρέσεων με τρόπον ύπουλον και υποκεκρυμμένον, διά να καταστήση τούς πιστούς να αθετήσωσι την πίστιν των και να φαίνωνται μεν πιστοί εις Χριστόν, να γενώσι δε εδικοί του ακόλουθοι, απομακρυνόμενοι από τον Χριστόν. Και είναι οι διάφοροι αιρέσεις οπού κατά καιρόν εφάνησαν, πότε μεν εις τον μονογενή υιόν ως οι αριανοί, πότε δε εις το πνεύμα το άγιον ως οι μακεδονιανοί, πότε εις την ένσαρκον οικονομίαν ως οι νεστοριανοί, μονοφυσίται μονοθελήται, εικονομάχοι και άλλοι αναρίθμητοι, διά τας οποίας αυτάς αιρέσεις, οικουμενικάί σύνοδοι και τοπικάί διάφοροι εγένοντο κι αναθεμάτισαν αυτάς, αποδοκιμάσαντες τα φρονήματα τα θολερά και εσαφήνισαν εις τούς πιστούς τα ενάντια τω Θεώ φρονήματα τών αιρετικών, εστήριξαν τούς χριστιανούς εις την αμώμητον πίστιν, κατήσχυναν τον πονηρόν Διάβολον και τα δοχεία αυτού τούς αιρετικούς και δεν αφήκαν οι θείοι πατέρες τούς αξίους να εξωκείλουν, ει μη μόνον όσοι εξ ιδίας προαιρέσεως εφάνησαν άξιοι απωλείας.

Τρίτον, ανήγειρε προς όλεθρον τών ευσεβών ο Διάβολος εκ τής δύσεως μίαν άλλην νεωτέραν αίρεσιν, την λατινικήν λέγω αίρεσιν, διαφορετικήν μεν το όνομα παροιμίαν δε με τας προλαβούσας και φέρουσιν εις απώλειαν και με αυτήν επλάνησεν όλην την δύσιν, η οποία αίρεσις εγένησεν έπειτα κλάδους και διαφόρους αιρέσεις και λουθήρας, καλβίνους, λουθηροκαλβίνους ευαγγελιστάς και άλλες αναριθμήτους και ην οποία αφ' εαυτής εγένησε τον αφανισμόν της διά να φανή ότι ήτον σαθρά και άστατος ως από αδόκιμον νουν γεγεννημένη.

Εδώ όμως πάλι αγαπητοί χριστιανοί πρέπει να ιδώμεν και να θαυμάσωμεν την άπειρον τού Θεού προς ημάς αγάπην. Ιδέτε λαμπρότατα τί οικονόμησεν ο

άπειρος εν ελέει και πάνσοφος ημών Κύριος, διά να φυλάξη κι αύθις αλώνητον την αγίαν και ορθόδοξον πίστιν ημών τών ευσεβών και να σώση τούς πάντας, ήγειρεν εκ τού μηδενός την ισχυράν αυτήν βασιλείαν τών Οθωμανών, αντί τής τών Ρωμαίων ημών βασιλείας, η οποία είχεν αρχίσει τρόπον τινά να χωλαίνη εις τα τής ορθοδόξου πίστεως φρονήματα και ύψωσεν την βασιλείαν αυτήν τών Οθωμανών περισσότερον από κάθε άλλην, διά να αποδείξη αναμφιβόλως ότι θείω εγένετο θελήματος κι όχι με δύναμην τών ανθρώπων και να πιστοποιήση πάντας τούς πιστούς, ότι με αυτόν τον τρόπον ευδόκισε να οικονομήση μέγα μυστήριον, την σωτηρίαν δηλαδή εις τούς εκλεκτούς λαούς. Κατέστησε λοιπόν εφ' ημάς ο παντοδύναμος Κύριος αυτήν την υψηλήν βασιλείαν. Ουκ εστί γαρ εξουσία ει μη από Θεού, διά να είναι εις μεν τούς δυτικούς, ωσάν ένας χαλινός, εις δε τούς ανατολικούς ημάς πρόξενος σωτηρίας. Διά τούτο και νεύει εις την καρδιάς τού βασιλέως τούτου τών Οθωμανών να έχη ελευθέρα τα τής πίστεως ημών τών ορθοδόξων και υπέρ εκ περισσού να τα διαυθεντεύη ώστε οπού και να παιδεύη ενίοτε και τούς παρεκτρεπόμενους χριστιανούς, διά να έχουν πάντοτε προ οφθαλμών τού Θεού τον φόβον. Η δε εκκλησία τού Χριστού έχει πάσαν ελευθερίαν, καθώς κι εκ τών ομοπίστων ορθοδόξων βασιλέων, εις το να οικοδομώσιν εκκλησίας, καθώς εις κάθε γενεάν και γενεάν οικοδομήθησαν αδεία τής κραταιάς βασιλείας, τόσοι περικαλλείς ναοί εις διαφόρους επαρχίας και τόπους και αυτή η τής βασιλείας ταύτης συγκατάνευσις και εγένετο εξ αρχής και σώται μέχρι τής σήμερον. Κι ας μην στοχασθή τινάς ότι με το να εμποδίζονται καμμίαν φοράν αι πολλάί οικοδομαί τών εκκλησιών κολοβούται η ελευθερία τής χριστιανικής λατρείας. Άπαγε! Τούτο είναι δεισιδαιμονία τινών, το να λογιάζουν μέγαν μισθόν την οικοδομήν τών εκκλησιών; Η πίστις τού Χριστού έλαβεν όλην της την αύξησιν και τελειότητα, όχι με μεγαλοπρεπείς και υπερδόξους, αλλά με πενιχρούς ναούς και ευάριθμους, ου γαρ εν χειροποιήτοις ναοίς κατοικεί ο Θεός, αλλά εν αχυροποιήτοις και αλλαχού, υμείς εστέ ναός θεού, λέγει ο απόστολος. Και βεβαίως κατά θείαν συγχώρησιν εμποδίζονται αι υπέρ το δέον περιφανείς οικοδομαί τών εκκλησιών. Ψσάν οπού το πολίτευμα ημών εν ουρανοίς υπάρχει και εκ έχομεν ώδε μένουσαν πόλιν, αλλά την μέλλουσαν επιζητούμεν κατά τον θείον απόστολον Παύλον.

Και ταύτα πάντα τα τού Θεού κρίματα, οπού καθ' εκάστην γενεάν και γενεάν ποικίλλει ο Θεός εις τούς πιστούς λαούς διά την ιδίαν των την σωτηρίαν και διά να απολαύσωσι τα αιώνια και ανεκδιήγητα αγαθά. Ο πρώτος αποστάτης

Διάβολος κατανοήσας διά να εκτραχειλίση κι αυθίς να φέρη εις απώλειαν τούς εγκατεληφθέντας εκλεκτούς πιστούς, εμεθοδεύθη εις τον τρέχοντα αιώνα μίαν άλλην πονηρίαν και απάτην ξεχωριστήν, δηλαδή το νυν θρυλλούμενον σύστημα τής ελευθερίας, το οποίον κατ' επιφάνειαν φαίνεται τάχα καλόν, όσο διά να απατήση ει δυνατόν και τούς εκλεκτούς. Υπάρχει όμως ένα δέλεαρ τού Διαβόλου και φαρμάκι ολέθριον διά να κατακρυνίση τούς λαούς εις την απώλειαν και ακαταστασίαν. Επειδή και τιτρώσκεται ο πονηρός την καρδίαν βλέπων πεπατημένας τας τόσας αυτού κατά καιρόν επινοηθήσας ψυχοβλαβείς δολιότητας και ακμάζουσας εν τη κραταιά βασιλεία ταύτη την εις Χριστόν ορθόδοξον πίστιν και από τον φθόνον και αισχύνην του επεκαλέσθη ως απηλπισμένος εις βοήθειαν όλα τα πενύματα τής πονηρίας, διά να κατασκευάση την νεοφανή κι έντεχνον αυτήν παγίδα, οπού να πέσουν τέλος πάντως εις αυτήν και οι καλοί χριστιανοί να χάσουν την ουράνιον βασιλείαν και να βασανίζονται αιωνίως με αυτόν.

Αδελφοί, μη πλανηθήτε εκ τής προς σωτηρίαν οδού, αλλά καθώς πάντοτε με γενναιότητα και σταθερότητα κατεπατήσατε τας μηχανάς τού Διαβόλου ούτω και νυν ότε εγγύτερον ημίν η σωτηρία. Κλείσατε τα αυτία σας και μη δώσετε καμμίαν ακρόασιν εις ταύτας τας νεοφανείς ελπίδας τής ελευθερίας και να είσθε κατά πολλά βέβαιοι, ότι αι δόξαι και αι διδασκαλίας αυτών, καθ' όσον εδυνήθημεν να καταλάβωμεν και πραγματικώς από τας έθνη οπού εδέχθησαν αυτάς να γνωελίσωμεν, κοντά οπού είναι ενάντια εις τα ρητά τής Θείας Γραφής και τών αγίων αποστόλων, οπού μάς προστάζουν να υποτασώμεθα εις τας υπερεχούσας αρχάς, όχι μόνον εις τας επιεικείς, αλλά και σκολιάς, διά να έχωμεν θλίψιν εις αυτόν τον κόσμον και να παραστήσωμεν καθαράς τω Χριστώ τας αισθήσεις ημών. Κοντά οπού είναι λέγω ενάντια εις όλην την Θείαν Γραφήν, δεν προξενούν και κανένα πρόσκαιρον καλόν τής παρούσης ζωής, καθώς δολίως επαγγέλονται, διά να σάς απατήσουν και να σάς γυμνώσουν από κάθε κρανίον κι επίγιον πλούτον. Πού η ένδοξος και χαριστάτη θεά τής παρά πάσι φθονουμένης περικαλλούς Ιταλίας; Πού ο αδαπάνητος θησαυρός τής τών Βενετών αρχαιοτάτης και γαληνοτάτης εξουσίας; Παντού το φαντασιώδες αυτό τής ελευθερίας σύστημα τού πονηρού επροξένησε πτωχίαν, φόνους, ζημίας, αρπαγάς, ασέβειαν τελείαν, ψυχικήν απώλειαν και ανωφελή μεταμέλειαν. Απατηλαί είναι αδελφοί χριστιανοί αι διδασκαλίας τών νέων αυτών ελευθέρων και προσέχετε. Φυλάξατε στερεάν την πατροπαράδοτον πίστιν σας κι ως οπαδοί

τού Ιησού Χριστού απαρασάλευτον την υποταγήν εις την πολιτικήν διοίκησιν οπού σάς χαρίζει όσα αναγκαία μόνον εις την παρούσαν ζωήν και το τιμιώτερον από όλα οπού δεν προξενεί κανένα εμπόδιον, ή βλάβην εις την ψυχικήν σας σωτηρίαν. Τί γαρ ωφελήσει άνθρωπος εάν κερδήση τον κόσμον όλον και ζημιωθή την ψυχήν αυτού; Αι νεοφανείς αυτά διδασκαλίας ωσάν οπού είναι ενάντιαι εις την Θείαν Γραφήν και αποστολικήν διδασκαλίαν, αν ήτον δυνατόν να σάς κάμουν να αποκτήσετε κι όλα τα πλούτη τού κόσμου, πάλιν πρέπει να μισήται ως επινόησις τού πονηρού Διαβόλου τού αγρυπιούντος διά την ψυχικήν τών χριστιανών απώλειαν. Μάλλον οπού αι υποσχέσεις των είναι ψευδείς και απατηλαί και τα επόμενα ταύτη, όχι πλούτη και δόξαι, αλλά πτωχία, δυστυχία, ακαταστασία και το καθ' αυτό σκοπούμενον ταύτης τής ελευθερίας, μία μισητή ολιγαρχία και τυραννία, ως εκ πείρας φαίνεται.

Πλην, ας τεχνολογήσωμεν και επιστημονικώτερον το όνομα αυτό τής ελευθερίας, διά να ιδώμεν αν ημπορή να συμβιβασθή με καμμίαν από τας πολιτικές διοικήσεις, εις τας οποίας διαμένει, η ευταξία, η χρηστοθήθεια και η ασφάλεια τών πολιτών. Ας παρατρέξωμεν διά συντομίαν την μοναρχικήν και αριστοκρατικήν διοίκησιν, ωσάν οπού εις αυτάς, όλοι το ομολογούσιν τοιαύτη ελευθερία δεν δίδεται. Κι ας εξετάσωμεν αν τη αληθεία δίδεται ελευθερία εις μίαν καλώς διοικουμένην δημοκρατικήν διοίκησιν. Όταν λέγωμεν διοίκησιν, πρέπει να ενοήσωμεν ένα πλήθος ανθρώπων φύσει διαφόρου καταστάσεως οπού κατοικούν εις μίαν και την αυτήν πολιτείαν, ήγουν δυνατούς και αδυνάτους, ευρώστους κι ασθενείς, γνωστικούς και αγνώστους. Η ελευθερία λοιπόν εις αυτούς ημπορή να συστηθή;

Ελευθερία αληθής είναι:

A. Η διάθεσις τής λογικής ψυχής, ήτις ποδηγετεί χάριτι Θεού τον άνθρωπον εις το καλόν, χωρίς όμως να τον βιάση. Η τοιαύτη ελευθερία ονομάζεται αυτεξούσιον.

Β. Η ελευθερία, το να ημπορή να βάλλη εις πράξιν τα τής θελήσεώς του ορέξεις ο άνθρωπος ανεμποδίστως, η οποία είναι μία ανυποταξία.

Γ. Λέγεται ελευθερία το να ζη τινάς κατά τούς θείους και ανθρωπίνους νόμους, τουτέστι το να ζη ελεύθερος από κάθε έλεγchon τής συνειδήσεως και από παιδείαν πολιτικήν.

Εις αυτήν ουν την δημοκρατίαν αυτούς τούς φύσει διαφόρου καταστάσεως ανθρώπους κι αυτεξουσίους όταν τούς θεωρήσωμεν κι ανυποτάκτους, πώς ημπορή να συσταθή αυτή η διοίκησις; Ο δυνατός επικρατήσκει τού αδυνάτου, ο εύρωστος τού ασθενούς, ο γνωστικός απατήσκει τον άγνωστον. Ποία λοιπόν ευταξία θέλει μείνει εις αυτήν την διοίκησιν και ποία χρηστοθήθεια όταν βασιλεύουν τα πάθη; Ποία δε ασφάλεια τών πολιτών όταν η αρπαγή υπερισχύη;

Η μόνη επαινετή ελευθερία είναι η κατά το τρίτον σημαινόμενον. Αυτή εις το σύστημα τών νέων ελευθέρων τόπον δεν έχει. Επειδή πως ημπορούν να ζήσουν χωρίς έλεγchon τής συνειδήσεως αυτοί που απατηθέντες και εις αθλίαν ελθόντες κατάστασιν, πάσχουν ήδη να απατήσουν και να αφανίσουν κι άλλους. Πώς ημπορούν να ζήσουν χωρίς καμμίαν πολιτικήν παιδείαν αυτοί οπού καταφρονούν τον αμίαντον γάμον και βλάπτουν όλην την πολιτείαν; Πώς ημπορούν να ζουν χωρίς έλεγchon τής συνειδήσεως, όσοι από αυτούς νικώμενοι από το κέρδος, ευκόλως ημπορούν να απατήσουν τούς πολιτικούς των νόμους, όταν τον φόβον τού Θεού και την δειλίαν τής αινίου Κολάσεως δεν έχουν ως χαλινόν εις τας κακίας;

Κατανοήσατε αδελφοί ότι οι αληθής ελευθερία εις την καλήν διοίκησιν, δεν ημπορεί να σταθή χωρίς την θείαν πίστιν. Διά τούτο και οι θείοι απόστολοι οι ακλόνητοι στύλοι τής θειοτάτης ημών πίστεως, οπού εφωτίσθησαν από τον Θεόν, ούτως εκήρυξαν, εις τον κόσμον, ούτως επολιτεύθησαν και αυτοί και οι διάδοχοι. Αυτά και η εκκλησία τού Χριστού παρέλαβε και φυλάττει απαρασάλευτα κι όταν βλέπωμεν με τόσην σαφήνειαν, ότι αυτό το περί

ελευθερίας νέον σύστημα δεν είναι άλλον, παρά μία σύγχυσις και ανατροπή τών καλών διοικήσεων, μία οδός φέρουσα εις την απώλειαν και απλώς ειπείν μία νεοφανεστάτη ενέδρα τού πονηρού Διαβόλου, διά να εκτραχηλίση τούς εγκαταλειφθέντας ορθοδόξους χριστιανούς. Δεν θέλομεν κριθή άξιοι πάσης κατηγορίας, εάν δώσωμεν και την παραμικράν ακρόασιν εις τοιαύτας δολίους και απατηλάς διδασκαλίας, δεν θέλομεν παιδευόμεθα έπειτα δικαίως εάν γινώσκοντες σαφέστατα την αλήθειαν ακολουθήσωμεν τούς οδηγούς τού ψεύδους εναντίων τών εντολών τού Θεού.

Όχι χριστιανοί! Ας έχωμεν σταθερότητα και φρόνησιν. Ας μη χάσωμεν διά μία ψευδή κι ανύπαρκτον τάχα ελευθερίαν τού παρόντος βίου, τούς αμαραντίνους στεφάνους τής αιωνίου μακαριώτητος. Ας μη στερηθώμεν τας ανεκδιηγήτους αμοιβάς. Ας μη ακροασθώμεν ολοτελώς, διά να καταισχύνωμεν απαρηγόρητα τον Διάβολον και να απολαύσωμεν τα αγαθά εκείνα οπού ο Θεός ητοίμασεν απ' αιώνος διά εκείνους οπού τον αγαπούν.

Ενδυναμούσθε λοιπόν αδελφοί εν Κυρίω και εν τω πλήθει τής ισχύος αυτού ενδύσασθε την πανοπλίαν τού Θεού διά να ημπορέσητε να αντισταθήτε εις τας μεθοδίας τού Διαβόλου. Επί πάσι δε αναλάβετε τον θυρεόν τής πίστεως. Την περικαφαλαία τού σωτηρίου και την μάχαιραν τού πνεύματος, ο εστί ρήμα Θεού. Διά να κατατροπώσητε πάσαν έφοδον τού πονηρού και να αξιωθήτε τών ουρανών βασιλείας, ης γένοιτο πάντας ημάς επιτυχείν χάριτι και φιλανθρωπία τού Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, ω πρέπει δόξα, τιμή και προσκύνησις εις τας αιώνας. Αμήν.

Πηγές

originalmakedon.blogspot.com (Σύνταξη κειμένου: Κωνσταντίνος Θεοδωρίδης, εκπαιδευτικός) | «Νεοελληνικός Διαφωτισμός» (Πασχάλης Κιτρομηλίδης, διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Ιστορίας και Πολιτικών Επιστημών) [nikosdimou.blogspot.com] | «Σύγχρονη Ιστορία των Ελλήνων» (Πάυλος Καρολίδης, ιστορικός) [esoterica.gr] | sfrang.blogspot.com